

Aanleiding

Op 17 mei 2022 heeft de politieke partij Krachtig Tiel een persbericht uit laten gaan, waarin onder andere het volgende wordt meegedeeld:

Ünal heeft besloten, na 24 jaar, GroenLinks te verlaten. Zijn zelf verdiende zetel behoudt hij omdat hij zijn kiezers niet in de steek wil laten, daar hebben de kiezers recht op. Hij sluit zich aan bij Krachtig Tiel, een partij die bijna een zetel behaalde bij de afgelopen verkiezingen.

en

Jan Scheefers, Ivo Geerits, Cees Vos, Arthur Brouwer en Anton van Straten gaan Ünal helpen met het commissiewerk in de Gemeenteraad.

Het persbericht roept de volgende vragen op:

1. Mag de heer Ünal Sözen in de raad de naam “Krachtig Tiel” gebruiken en
2. kunnen de voorgestelde personen deelnemen in de raadscommissies van Tiel.

Vooraf: een persbericht is onvoldoende om als zelfstandige fractie door te gaan.

De heer Sözen stond op de kandidatenlijst voor GroenLinks. Verkozen leden die op dezelfde lijst verkozen zijn verklaard, worden als één fractie beschouwd¹ onder de naam van de aanduiding van de lijst. De heer Sözen maakt derhalve onderdeel uit van de fractie van GroenLinks.

Uit het persbericht valt op te maken dat de heer Sözen niet langer onderdeel wenst uit te maken van de fractie van Groen Links. In dat geval dient de heer Sözen de Voorzitter van de Raad zo spoedig mogelijk mee te delen dat:

- hij als zelfstandige fractie zal gaan optreden of
- zich zal aansluiten bij een andere fractie².

De Voorzitter van de Raad heeft dit verzoek nog niet op schrift ontvangen. Wel heeft er telefonisch contact plaatsgevonden.

Ten aanzien van de naam Krachtig Tiel.

Scenario 1: De heer Sözen gaat als zelfstandige fractie verder onder de naam Krachtig Tiel

In landelijke wetgeving is niets geregeld over de vraag welke naam een afgesplitst lid, dat zich niet aansluit bij een andere fractie, in de raad mag voeren. Dat is voorbehouden aan de raad zelf.

In het Reglement van orde zijn geen bepalingen opgenomen op grond waarvan reeds bestaande namen van fracties in de raad of van reeds bestaande politieke groeperingen uitgesloten worden. De naam ‘Krachtig Tiel’ van de eenmansfractie Sözen is daarom toegestaan³.

Scenario 2: de heer Sözen sluit zich aan bij de fractie Krachtig Tiel

Uit het persbericht kan worden opgemaakt dat het de bedoeling van de heer Sözen is om zich aan te sluiten bij de fractie van Krachtig Tiel.

Echter, hier doet zich wel aan andere vraag voor: bestaat er wel een fractie Krachtig Tiel?

Bestaat er een fractie Krachtig Tiel?

Om deze vraag te beantwoorden moet duidelijk zijn wat onder “fractie” wordt verstaan. Er is in de Kieswet geen definitie van “fractie” opgenomen. Ook de Gemeentewet definieert de term “fractie” niet. In het Reglement van Orde⁴ is de term fractie wel nader aangeduid:

¹ Artikel 7, eerste lid Reglement van orde voor vergaderingen van de raad

² Artikel 7, vierde lid Reglement van orde voor vergaderingen van de raad

³ Tenzij de politieke groepering ‘Krachtig Tiel’ daar bezwaar tegen zou hebben, maar dat zou dan vooral een geschil zijn tussen Krachtig Tiel en de heer Sözen; dat ligt gezien het persbericht nu niet voor de hand.

⁴ Artikel 7, eerste lid Reglement van Orde

De leden van de raad, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.

Uit deze omschrijving blijkt dat een fractie bestaat uit verkozen raadsleden. Met andere woorden; een fractie bestaat uit raadsleden die bij de verkiezingen op dezelfde lijst stonden. Krachtig Tiel heeft in de huidige samenstelling van de raad geen verkozen raadsleden. Dat houdt in dat er ook geen fractie Krachtig Tiel bestaat. De heer Sözen heeft daarom niet de mogelijkheid om zich aan te sluiten bij de fractie Krachtig Tiel.

Conclusie t.a.v. het voeren van de naam Krachtig Tiel:

De heer Sözen kan zich niet aansluiten bij de fractie Krachtig Tiel. Hij kan wel als zelfstandige fractie doorgaan en voor deze fractie de naam Krachtig Tiel gebruiken.

Ten aanzien van burgerleden in raadscommissies

Wettelijk kader:

Artikel 82 Gemeentewet maakt het mogelijk om raadscommissies in te stellen. Het artikel biedt ruimte om ook burgerleden te benoemen. De wet geen daar verder geen criteria voor. De criteria bepaalt de raad zelf.

In de verordening op de raadscommissies 2022 is ter zake van burgerleden het volgende geregeld⁵: Een lid van een raadscommissie kan zowel raadslid als niet raadslid zijn. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op een lid van een raadscommissie. De raadscommissieleden dienen daarnaast tijdens de laatste verkiezingen van de raad geplaatst te zijn op de kandidatenlijst van een fractie.

Zijn kandidaten die op de lijst van Krachtig Tiel hebben gestaan benoembaar?

Voor beantwoording van deze vraag is dus opnieuw van belang wat met een fractie wordt bedoeld. Zoals hiervoor is aangegeven bestaat er geen fractie Krachtig Tiel. De kandidaten die op de kandidatenlijst voor Krachtig Tiel hebben gestaan, voldoen daarom niet aan de voorwaarde dat raadscommissieleden tijdens de laatste verkiezingen van de raad op de kandidatenlijst van een fractie zijn geplaatst.

Terzijde: dit houdt in dat het in theorie wel mogelijk is dat de heer Sözen burgerleden voordraagt die als kandidaat op een lijst van een partij/groepering hebben gestaan, die wel als fractie in de raad is vertegenwoordigd.

Dick Stoffer
AJZ, 19 mei 2022

⁵ Artikel 4

Bijlage: relevante artikelen

Artikel 7 Reglement van orde

Artikel 7 Fractie

1. De leden van de raad, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in de raad deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de raad aan de voorzitter mee welke naam deze fractie in de raad wil voeren.
3. De namen van degenen die als voorzitter van de fractie en als diens plaatsvervanger optreden worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de voorzitter.
4. a) Indien:
 - één of meer leden van een fractie als zelfstandige fractie gaan optreden;
 - twee of meer fracties als één fractie gaan optreden;
 - één of meer leden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie;wordt hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter.
b) Met de onder a beschreven veranderde situatie wordt rekening gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering van de raad na de mededeling daarvan.

Artikel 4 Verordening op de raadscommissies

1. Alle raadsleden zijn lid van de informatieve en besluitvoorbereidende commissies.
2. De raad kan op voordracht van een fractie ook niet-raadsleden benoemen (commissieleden niet zijnde raadsleden) in de commissies genoemd in lid 1. Een fractie kan maximaal 4 commissieleden niet zijnde raadsleden voordragen voor benoeming.
3. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op een commissielid niet zijnde raadslid van een raadscommissie.
4. De commissieleden niet zijnde raadsleden dienen tijdens de laatste verkiezingen van de raad geplaatst te zijn op de kandidatenlijst van een fractie.
5. Er is geen vaste vertegenwoordiging in raadscommissies. De fracties bepalen zelf door welke commissieleden zij vertegenwoordigd worden. Dit kan per vergadering of desgewenst per agendapunt verschillen.
6. Bij besluitvoorbereidende commissies zitten per agendapunt er maximaal 2 commissieleden per fractie aan tafel, waarvan minimaal één als lid van de gemeenteraad benoemd dient te zijn en is er maximaal 1 woordvoerder per fractie.
7. Indien de fractie bij besluitvoorbereidende commissies vertegenwoordigd wordt door een commissielid niet zijnde raadslid adviseert deze in de raadscommissie onder verantwoordelijkheid van de raadsfractie waarvoor hij zitting heeft in de commissie.